II. évfolyam. Arad, 1887. Februárhó 22. Kedd. 52-dik szám.

Szerkesztőség:
Templom-uteza 14. szám, földszint, jobbra.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk

Kiadóhivatal:
Templom-uteza 14. szám, földszint, jobbra.

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . 6 f.
Negyed évre . . . . 3 frt.
Egy hóra . . . . 1 frt.

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . 7 frt — kr.
Negyed évre. . . 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . 1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

A szavazás eredménye.

Arad, február 21.

Abból az egy hangu szavazásból, mely a kormány által a honvédelem és népfelkelési költségek fedezése tárgyában a képviselőház elé beterjesztett törvényjavaslat sorsa felett oly eclatans módon döntött, a mily örvendetes bizonyságot szereztünk mi pártjaink és nemzetiségeink hazafiságát illetőleg, oly annyira komoly tapasztalatra tehettek szert azok, akik eddig azt hitték, hogy ez a mi szegény magyar földünk alkalmas talajt nyujt az egyenetlenség magvának kicsiráztatására, a belbékétlenség, és testvérharcz mesterséges szítására.

Akik eddig abban a hitben éltek, hogy nem egy kötelesség érzete vezeti hazánk különféle vallásu és ajku polgárait, akik azt gondolták, hogy egy válságos pillanatban, midőn a magyar állam érdekei koczkán találnak forogni, a béke idején különféle igényeket támasztó idegen nemzetiségü polgárainkat sikerülni fog a haza ellenemeinek táborába hajtani, ezzel meggyengiteni az állam erejét, s a támadó sikereit biztositni, azokra a megejtett szavazás igen keserü csalódást hozott.

A haza érdekeit saját érdekeinek vallja minden párt, minden nemzetiség, annak szeretetében egyik sem akarja magát a másik által tulszárnyaltatni s megvédésében veszély idején mindegyik kikéri a maga részét. Jó hazafiaknak képzeltük eddig is nemzetiségi polgártársainkat, ezentul minden kétséget kizárólag fog előttünk állni annak tudata, hogy ők nemcsak jó polgártársak, de egyuttal olyan jó testvéreink is, kik nemcsak a béke áldásaiban, de a háboru áldozataiban is egyaránt osztozkodni kivánnak.

Ez a tudat kétségkivül emelni fogja államunk önbizalmát, mire a megpróbáltatás keserü napjaiban bizony nagy szükségünk leend, erősitni fogja a köztünk létező testvéri kapcsot, s reményt nyujt a jövőben arra, hogy a még tán létező ellentétek és apró surlódások a közös haza érdekében és szeretetében egészen elsimuljanak. Közelebb hozta a szavazás a pártokat, melyek egyetértenek abban, hogy külveszély idején félre kell tenni aprólékos torzsalkodásaikat, de közelebb hozta a nemzetiségieket is, melyek a haza védelmében a nagy nemzetcsalád kötelességérző tagjaival egyenranguaknak akarnak tekintetni.

Ez a hazafias tény azonban csak egyik előnyét mutatja be a szavazás egy hanguságának. Másik jó oldala kifelé fogja hatását éreztetni és pedig első sorban a balkáni államoknál, melyeknek önérzetét emelni, bizalmát növelni fogja államunk benső ereje, őket pedig arra fogja ösztönözni, hogy szabadságuk védelmében ne engedjék magukat megfélemlittetni, ápolják, óvják azt, amig birják, meg levén győződve arról, hogy szabadságuk és függetlenségük megtartása nekünk is olyan életkérdésünk, melynek védelmére sem vér-, sem anyagi áldozatoktól nem irtózunk.

Harmadsorban nem fogja hatását téveszteni azon hatalomnál sem, mely csengő rubelek, alattomos aknamunka, s a cselszövények kifogyhatlan forrásával államunk erejét meggyengithetni, s államunk érdekei ellen irányzott terveit keresztül erőszakolni remélte.

Ha jó hatással volt a bolgár viszonyokra, annak idején a külügyminiszteri és miniszterelnöki enuntiatio, s az orosz kormány által már javában folytatott izgatásoknak hirtelen véget vetett, ez a szavazat, — kisérve az osztrákok hasonló eljárása és a delegatio ünnepies magatartásától, — még inkább megfontolás tárgyává teendi odakint a kérdést, vajjon szemben ily általános lelkesültséggel, érdekében állhat-e Oroszországnak egy kis bolgár befolyás kedveért tengernyi hadát olyan mészárszékre vinni, ahol talán a hivatalos Oroszország életerei vágatnának el legelőször?

A szavazás megmutatta, hogy ma nagyon bajos volna Magyarországot alláknázni, aknamunkát folytatni azonban lehetséges, csakhogy nem nálunk, de Oroszországban. Észét kellene hogy veszitse Oroszország, ha maga siettetné a catastrophát. Ne veszitsük el még tehát reményeinket a béke fenntartására!

K. B.

Vám- és kereskedelmi szerződés. Az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés tárgyában jelenti az „Országgyülési Értesitő", hogy az osztrák miniszteriumtól e tárgyban legközelebb átirat intéztetik a magyar kormányhoz. A nevezett forrás szerint Bécsben remélik, hogy a megegyezés a főbb kérdesekre nézve még az országgyülés szétoszlása előtt létrejön.

Mocsary és a nemzetiségek. Mocsárynak szereplése a nemzetiségi ügyben már meghozta számára az áhitott babért. Mintegy 80 szerb, a kik közt nagy számmal találjuk a tulzó elemek képviselőit, továbbá több előkelő férfi, mint Vucsetits, a congressus világi elnöke stb. — bizalmi iratot intéz Mocsáryhoz.

Képviselőválasztási mozgalmak. Kovách László a gyöngyösi kerület ujonnan megválasztott orsz. képviselője, lemondott a krassói (Szathmármegye) kerület mandatumáról; e kerületben a kormánypárt Eles Henriket jelöli. — Az árvamegyei bobrói kerület képviselője Porubszky Jenő a rózsahegyi törvényszék elnökévé neveztetvén ki, mandatumáról lemondott s utódjául a kormánypárt Wekerle Sándor államtitkárt jelölte.

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(Február 22.)

Egy kis csete-páté.

— Az „Arad i Közlöny" eredeti tárczája. —

(A férj várja feleségét, ki egyedül ment a városba ebédelni. Tizenegy órakor végre roppantul hahotázva, belép az asszony.)

A férj: Milyen vig vagy ma este Sylvia! ugy látszik, nagyon jól mulattál a Borosék ebédjén!

A feleség: (még mindig nevetve.) Sohasem találnád ki, hogy mit nevetek.

A férj: Boros talán azt a bolondot tette, hogy a kávé mellé aranyhalakat tálalt föl.

A feleség: Nem; inkább elmondom az egészet: pofon ütötte a feleségét!!!

A férj: Lehetetlen!

A feleség: És milyen nagyot csattant az a pof; az embernek majd megrepedt a dobhártyája. Boros jobb oldalra akarta tenni a lámpát, mert a világ fájós szemet sértette, Aglaja meg balra, hogy a gyémántjai annál jobban tündököljenek; a lámpát tehát majd ide, majd oda helyezték; végre mikor ez már hatszor ismétlődött, Aglaja dühös lett és a spenótos tál kellő közepébe helyezte; ekkor aztán a férje arczul ütötte. (Nevetve.) Még most is nevetnem kell, ha elgondolom, minő képet vágott a dologhoz Aglaja; de végre is megvetem Borost, mert az az ember, a ki megüt egy nőt, alávaló.

A férj: Bizony az, a legtöbb esetben...

A feleség: Hogyan? a legtöbb esetben? Mindig! Az az ember, a ki megüt egy nőt, mindig, de mindig alávaló.

A férj: Kivéve azt az esetet, mikor a férj elveszti türelmét.

A feleség: Elveszti türelmét!!! Talán még volna bátorságod védelmezni Borost?

A férj: Nem, nem . . . Csak mondom, hogy lehetnek körülmények . . .

A feleség: (Szárazon) Jobban tennéd, ha egész nyiltan megmondanád, hogy voltaképen minő gondolatot rejtegetsz.

A férj: De én semmit sem rejtegetek.

A feleség: Ugy látszik mégis, hogy a te „körülményeid" azt akarják jelenteni, hogy te is hajlandó volnál hasonló scénákat csinálni.

A férj: (naivul) Én! Oh! Nagy Isten, eszemben sincs!

A feleség: Mért nevetsz, mikor ezt mondod?

A férj: Nevetek . . . nevetek, mint te nevettél az imént . . . A Boros bolondságára gondoltam . . .

A feleség: Hogyan? „bolondság?" Te az ő durvaságat bolondságnak nevezed, te? Ime a férfiak mint védik egymást! S talán utánoznád is őt szükség esetén? Biztos vagyok, hogy a kedved megvolna reá, de más egyéb hiányzik benned.

A férj: De hát mi hiányzik bennem?

A feleség: A bátorság! . . . No meg az igazat megvallva, bizony én sem vagyok ám olyan ingerkedő, mint Aglaja.

A férj: Oh nem!

A feleség Hogyan? „Oh nem"!.. Milyen gunyos hangon mondod. Nem elég ám, hogy engem vádolj, bizonyitanod is kell, hogy olyan ingerkedő vagyok, mint Aglaja?

A férj: (türelmesen). Nem édesem, ismétlem, hogy nem . . . . Az igaz, hogy egy kissé szeretsz ellentmondani . . .

A feleség: Én!!?

A férj: (kérlelőleg) Hagyjuk el a vitát, vegyük, hogy nem szóltam semmit.

A feleség: (szárazon). — De nem, csak beszélj . . . Nem akarom, hogy csöndes győzelmeden örülj . . . Ah hát szeretek ellentmondani! Megerőltetnéd nagyon magad, ha állításodat be kellene bizonyitanod.

A férj: (kedélyesen). De édes, kis cziczusom, nem is kell nagyon sokat gondolkoznom rajta, hiszen ma reggel is azt mondtad, hogy Vajda János költő szőke.

A feleség: Igen, szőke.

A férj: De kérlek, mondhatom, hogy csalódol, mert barna.

A feleség: Én pedig állitom, hogy szőke.

A férj: (engesztelőleg) Nos jól van legyen hát igazad.

A feleség: Nekem nem kell a te gúnyos engedékenységed. Könnyü játszani a lemondást, ha nem akarjuk bevallani bolondságunkat.

A férj: (türelmet veszitve) De édesem, hagyjuk el a vitát, kérlek. Azt óhajtod, hogy Vajda János szőke legyen? Jól van, hát akkor szőke. S ha épen úgy akarod, nem bánom, ha zöld lesz is.

A feleség: (dühösen) Zöld!!! Azt hiszed, hogy bolonddal beszélsz? . . . Mig ily hangon szólasz, addig szemedbe mondom mindig, hogy szőke.

A férj: (kezd kijönni a sodrából.) Ah ha mi egyszer elkezdünk valamit, nem végezzük be sohasem. (Békitőleg.) Hallgass Sylvia; jobban tennők, ha lefeküdnénk.

A feleség: De mindebből nem tudom meg, hogy hol ismerkedtél meg te a szőke Vajda Jánossal. (A férj szótlanul jár fel és alá a szobában.) Jobban tenned, ha válaszolnál, ahelyett, hogy csattogtatod az ujjaid, mintha zsirba mártottad volna őket.

A férj: (szemeit égre emelve s ökleit összeszoritva) Oh! (Nem szól semmit és gyors léptekkel járja körül a szobát.)

A feleség: Hiába mutogatod a szemed fehérét s hiába szaladgálsz a szobában: ez még nem felelet.

A férj: (érezve, hogy hidegvére kezdi elhagyni) Átengedem neked a győzelmet. (Bevonul a salonba. A felesége miután, egy pillanatra egyedül maradt, nem késik utána menni.)

A feleség: Mikor fejezed be már komédiádat? Tudod, hogy nem szeretem a konok és önfejü embereket. Hát az én hibám-e az, hogy nekem van igazam? Azt hiszed, hogy én sokat adok arra, vajjon a te Vajda Jánosod szőke e, vagy barna? Pusztán a miatt, mert csakugyan szőke, szeretném tudni, micsoda érdeked van benne, hogy barnának állitsd?

A férj: De ha bevallom, hogy szőke, hagyj nekem békét a menydörgős menykőbe is! (Bevonul az ebédlőbe.)

A feleség: (követve). Bizony lehetnél udvariasabb is és káromkodás helyett jobban tennéd, ha válaszolnál. Mert ne hidd, hogy tettetett ingerültséged által győzelmeskedni fogsz. (Az ur kimegy a konyhába.)

A feleség: (utána menve) Jól tudod, hogy ki nem állhatom az olyan haragos embereket, kik visszafojtják mérgüket. S jobban szeretem azokat a nyilt embereket, kik nem folytatják végtelenségig duzzogásukat: vannak az igaz haragos pillanatok is, de egy kézmozdulattal bevégzik legalább a dolgot s nem gondolnak többé reá . . . mint például a te Boros barátod.

A férj: (ingerülten). Oh! ime egy olyan pillanat, melyben helyeselni tudom . . .

A feleség: Hah! Hogyan? Mit akarsz mondani?

A férj: (mérsékelve magát) Semmit, semmit, valamire gondoltam . . . De hát utólszor kérlek, hagyj nekem békét. (Kifut az előszobába.)

A feleség: (utánna szaladva) Ah, te dicséred Borost, amiért pofon ütötte a feleségét! . . . Talán utánozni akarod s azt képzeled, hogy én is olyan gyáva vagyok, mint Aglaja? . . . Nos, próbálj megütni engem! . . . az ujjad hegyével csupán . . . Holnapra már nem fogsz élni! (Szembe áll a férjjel.) Lássuk, üss meg hát! Felhivlak reá! (A férj kedélyesen meglegyinti minden szó nélkül.) Ah! nem mersz ugy-e? Nem vagy elég bátor arra, hogy ezt a hitványságot elkövesd. Látod a körmeimet? . . . Belekarmolnék az arczodba. Oh!

A férj: (uralkodva magán.) Vigyázz Sylvia, hiszen majd kikaparod a szememet.

A feleség: Elereszted-e a kezemet, vagy tüstént gyilkost, tüzet kiáltok?

A férj: Hát akkor vigyázz jobban a kezeidre.

A feleség: Ah! talán meg is ölnél amiatt, mert Vajda János szőke! De hát fogj hozzá . . . Nos rajta! . . .

(A férj kimegy a lépcsőházba.)

A feleség: (követve) Ah te is azok közé tartozol, kik a nőket verni szeretik . . . Nos hát kezd meg rajtam a verést.

(A férj felmegy a második emeletre.)

A feleség: (utánna menve) Üss meg hát . . . Csak épen erre kérlek. Üss meg hát! . . . (öklét és fogait összeszoritja) Igen, igen, igen, igen, Vajda János szőke . . . . Nos, üss meg!

(A férj felmegy a harmadik emeletre).

A feleség: (dudolva) Szőke, szőke, szőke . . . Üss meg! Szőke, szőke! . . .

(Felmennek a negyedik emeletre.)

A feleség: (teljes dühvel) Szőke, szőke, szőke! De hát üss meg már, te hitvány!

(A férj még feljebb akarna menni, de már eljutott a padlásig.)

A feleség: Ah! ugye nem mersz megütni. Ime most már elhoztál a padlásig. Nincs tanu közel . . . próbálj hát megverni, kérlek.

A férj: (magán kivül) Ah Sylvia, megbolondulok már. Kérlek, hallgass!

A feleség: Szőke!

A férj: — Egyszer! . . . kétszer! . .

A feleség: Szőke, szőke.

A férj: Háromszor!

A feleség: Világos szőke!

A férj: (fejét vesztve) Nesze!! (Arczul üti.)

(Egy pillanatra mindkettő megdöbben. A férj elrémül durvaságán; de e kitörés üdvös fordulatot adott a Sylvia ingerültségének és a nő sirva fakad.)

A férj: (szégyenkezve) Sylvia bocsáss meg, az isten szerelmeért bocsáss meg! . . .

A feleség: (zokogva) Oh édes férjecském, nekem kell bocsánatot kérnem, amért ingereltelek. Ah most már visszaemlékezem . . . összetévesztettem Vajda Jánost Márkus Emiliával a nemzeti szinháztól.

Magyaritotta:

Bogdánfy Ödön.

Első gyilkosságom.

[52. Folyt.] (Regény.)

Irta: *Macé G.*, a párisi rendőrség volt főnöke.

— Az „Aradi Közlöny" számára forditotta: **H. G.** —

XVIII.

Befejezés.

A Mazasból a központi fogházba mentem. Nyomára kellett jönnöm, hogy Voirbo miként szerezhette meg a gyilkos eszközt.

Nem sikerült a magasabb állásu hivatalnokok egyikével találkoznom. Azt mondták, hogy az igazgató és a jegyzők tul vannak halmozva munkával, engem nem fogadhatnak. Ez czélzatosan történt, a lelkiismeret bántotta őket.

A főbörtönőrhöz fordultam. Azt állitotta, hogy Voirbo öngyilkosságáról mit sem tud. Ettől nem tudhattam meg semmit. Határozottan észrevehető volt, hogy feleleteit felsőbb utasításhoz alkalmazta. Az alárendelt hivatalnokot nem tehettem felelőssé.

Elmentem a vizsgáló biróhoz. Ideges izgatottságban és lehangoltan nagy léptekkel mérte végig irodáját. Éppen akkor tudta meg Voirbo öngyilkosságát.

„Mi véleménye van e meglepő végről?" kérdé kölcsönös üdvözlés után Douet d'Arcq ur fürkesző tekintettel.

Egyik-másik olvasmány több elv-szemléltető elvonatására is alkalmas levén, a tanító tapintatától fog függni, hogy a gyermek fejlettségi fokához képest az olvasmánynak melyik momentumát domboritsa ki jobban s melyikre irányozza a gyermek figyelmét. A tárgyalás eredménye lesz mindenkor a tanuság levonása, velős mondatba foglalása és begyakorlása, más szóval, amint Currie és Rüegg is kivánják: az alapelv megalkotása, önmunkásság utján való levonása.

Ezen eljárásnak az értéke abban rejlik, hogy igy a gyermek az elbeszélésekben, mint tényekben, szemléli az egyes körülményeket, melyek tettekre ösztönöznek. A tények biráló bonczolgatása közben érzelmek keletkeznek a gyermekben s a maximákat ezen érzelmek behatása alatt maga alkotja meg, maga vonja le; ennek pedig a természetes következménye az lesz, hogy magára nézve kötelezőbbnek is fogja érezni, mint a kivülről készen adottat.

Hogy az erkölcsi maximáknak ily módon való elvonatásához erkölcstani káté legalább is felesleges: nekem meggyőződésem. De nem tartom a kátét még azért sem czélszerünek, mert a tankönyv, amint ebbeli nézetemnek előbbi közleményeimben is kifejezést adtam, könnyen kisértetbe hozza a tanitás, hogy az élletteljes, közvetlen szemléltetés helyett a tankönyvre támaszkodjék. Pedig ez alkalommal nem is gondolok olyanforma iskolai epizodokra, aminőknek egy különben lelkes tanító volt szemtanuja saját iskolájában. Ez ugyanis nagy buzgalommal tanitotta az „Arany ABC"-ből kátészerüen az erkölcsi maximákat. Egy alkalommal ezt akarta a gyermekek emlékébe vésni: „A czivódást kerüljed, mert megrontja lelkedet." Két nebuló egymás hajába kapaszkodva és egymást tépve túlkiabálta a többieket, hogy: A czivódást kerüljed, mert megrontja lelkedet.

Azt irtam multkori közleményeimben, hogy: „Hasonló módon összegezhetjük az erkölcstani egyes tételeket is (mint t. i. más ismeretanyagot). A tanitó koronként szemlét tart a tanultak fölött, azokat csoportosittatja, rendszerbe foglaltatja. . . ."

Minden jó tanitásnak az eredménye vagy egy leirás, vagy egy elbeszélés, vagy pedig egy — természetesen a gyermekek fejlettségi fokához mért — elmélkedés. A tanitás sikerét biztositandó, a népiskolai tanitónak ezeket a tárgyalás után be is kell gyakorolnia még pedig ugy, hogy a gyermekek ne csak elmondani, hanem leirni is tudják. Ha a gyermekek erre nem képesek, a tanitás czélja nincs teljesen elérve. Otthoni könyvnélkül tanulásra vajmi keveset számithat a népiskolai tanitó. Mennyi akadályba ütközik ez éppen azon néposztály gyermekeinél, melynek talán legnagyobb szüksége volna az iskolai erkölcsi nevelő oktatásra.

A tanultakat tehát nemcsak elmondatja a tanitó, hanem, mivel gondolataiknak irásbeli kifejezésére is kell szoktatnia a gyermekeket, irat velök fogalmazványokat, melyeknek anyagát nem képezhetik mások, mint a tanultak; s hogy minden körben szerezzenek irásbeli kifejezési jártasságot, anyagul adja néha-néha, mikor pl. éppen szemlét tart, az erkölcsi oktatás eredményét is. Ezért irtam multkori közleményeimben azt, amit ma is vallok és helyesnek tartok, hogy: . . . „nyelv- és irálytani s fogalmazási gyakorlatul feladja s beemlézteti. A beemlézés már különben is megtörtént, amint a gyermek képes azokat önmaga papirra letenni." Ezen elvem teljesen összehangzik ugy a multkori, mint a jelenlegi fejtegetéseim minden egyes részével.

Szterényi Hugó dr. ur közleményeimre tett reflexiójában a „miként" kérdésre vonatkozólag a többek közt ezeket mondja: „Oly annyira ideális felfogásban gyökereznek (már t. i. az általam ajánlott tanitási rendszer), hogy gyakorlati kivitelük meg sem kisérelhető. Ohaj marad Kerner igazgató ur felfogása talán örökre, vagy legalább is még oly hosszu időre, amig a modern civilisatio egészen át nem alakitotta társadalmunkat. Oly tanitási rendszer, mint aminő a tiszta erkölcsös nevelés szempontjából szükséges volna, képzeletünkben élhet, de a gyakorlatban azt megteremteni egyhamar nem fogjuk. De még kevésbé más mint ábránd az oly tanitók működtetése, akik azt az ideális tanitási rendszert megvalósitani volnának képesek. Számolnunk kell a fennforgó viszonyokkal és ennek keretén belül kell a mainál jobb erkölcsös nevelésről gondoskodnunk az iskolában. Ez az, mit Kerner ur szem elől tévesztett és a miért fejtegetéseiben a káté ellen felhozott érvek semmissé válnak."

Szterényi urnak ezen szavai puszta állitások, minden bizonyiték nélkül. Szerettem volna positiv argumentumokat felfedezni reflexójában, de egyetlen egyet sem találtam.

Azt, hogy az én felfogásom csak „ideális" volna, amelynek „gyakorlati kivitele, mert „ábránd", meg sem kisérelhető", több svaiczi, németországi és hazai iskolákban szerzett személyes tapasztalataim megczáfolják. Mert ugyan mi is a mi közös czélunk? Ugy-e bár az, hogy a gyermekek az erkölcsi alapelveket elsajátitsák: vagy a mint Szterényi ur magát kifejezi: „az erkölcstan disciplináit", a melyekről azt is állitja, hogy azokat „nem kell a gyermeknek tanulnia, azok egyszeri hallás után vésődnek be lelkületébe, azokat el nem felejtheti, mindig szemei előtt maradnak és folyton alakitólag hatnak jövőjére."

Szterényi ur igen kevésre becsüli a mai kor tanitóit, ha még arra sem tartja képesnek őket, a mit én kivánok. Mert ugyan mit is kivánok én? Azt, hogy a tanitó a beszéd- és értelemgyakorlatok, az arra alkalmas olvasmánydarabok kezelése s történelmi elbeszélések, valamint az iskolai életben előforduló egyes concret esetek alkalmával szemléltetve, a gyermekekkel magukkal vonassa el a disciplinákat. Már most, ha azok a disciplinák oly könnyüek, hogy „egyszeri hallás után vésődnek be lelkületébe" (t. i. a gyermekébe), akkor kérdem: mire való a káté? Talán arra-e, hogy egy könyvvel többje legyen a tanulónak? Hisz igy a népiskolai tanulókat ugy megterhelhetjük mindenféle tankönyvekkel, hogy akár leroskadhatnak alatta. Amely tanitó az általam kifejtett módon nem képes az erkölcsi eszméket és alapelveket kifejteni, annak a kezébe káté nem való. Én jobban bizom a mai tanitókban, mert én erre képeseknek tartom őket; az ügybuzgó megtette azt eddig is, meg fogja azt tenni jövőben is.

Kerner Péter.

TANÜGY.

— Az aradvárosi iskolaszék felirata a közoktatási miniszterhez. —

(Az erkölcstani káté ügyében.)

Az „Aradvidéki Tanitóegylet" mult évi máj. hó 20-án tartott közgyűléséből Arad szab. kir. város községi iskolaszékéhez mult évi deczemberhó 2-án a városi községi leányiskolák hiányainak orvoslása tárgyában, tekintettel a szellemi és testi nevelés, valamint az iskolai egészségügy czélszerü tovább fejlesztésére, — egy emlékiratot nyujtott be, melyet az iskolaszék behatóbb tanulmányozás és véleményes jelentéstétel végett egy szükebbkörü bizottságnak adott ki.

A kiküldött bizottság ezen emlékiratra vonatkozólag nyert megbizatásához képest eljárván, az abban foglalt négy pontra nézve határozati javaslatát, illetve véleményes jelentését az iskolaszékhez beterjeszté.

Az iskolaszék a tett javaslatot magáévá tette és különösen annak első pontjára nézve a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz az alább következő feliratot intézte:

Nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi magyar királyi Miniszter Úr!

Kegyelmes urunk!

Arad szabad királyi város községi iskolaszékének f. évi januárhó 27-én tartott rendes ülésén 9. szám alatt hozott határozata értelmében az „Aradvidéki Tanitóegylet" által a városi községi leányiskolák hiányainak orvoslása tárgyában az iskolaszékhez beterjesztett emlékiratban tett kérelem iránt bátorkodunk feliratunkat a legmélyebb alázattal a következőkben felterjeszteni.

Az „Aradvidéki Tanitóegylet" ezen emlitett emlékiratában kéré az iskolaszéket, hogy — miután általános azon tapasztalat és vélemény, miszerint a közerkölcsiség napról-napra lazul, a vallásos érzelmek mindinkább gyengülnek, és ezen jelenségeknek mindinkább terjedése, az erkölcstelenség, vallástalansag elburjánozása veszélylyel fenyegeti a társadalmi rendet, békét s culturális intézményeinket, — a községi iskolákban az erkölcstant az illető osztálytanitó tanitsa annal is inkább, mivel az illető hitfelekezetek hitoktatóinak a hittan tanitása mellett igen kevés idejük marad az erkölcstannak tanitására, ezen okból ohajtandónak tartja, hogy az erkölcstan káté alakban szerkesztve, a növendekek tankönyvei között foglaljon helyet; egyidejüleg kéri oly intézkedésekről gondoskodni, melyek az oktatás eme szükségletét életbe léptetni hivatva vanak, ha kell, a törvényhozás támogatásának igénybevétele által is.

Arad szab. kir. város községi iskolaszéke, — tekintettel arra, hogy mindezen fokozott helyes érvektől is eltekintve, a közös iskolákba járó külön vallásfelekezetü tanulók között az erkölcstan közös oktatása által egy oly magasztos, humanus eszme valósulna, mely éppen a közös iskola polgári és hazafias rendeltetésének a szó legnemesebb értelmében megfelelne; mert a közös iskola egyik főtörekvése: a haza és társadalom üdvére oly polgárokat nevelni, kik vallásküllönbségük mellett, mely — tagadhatlan — még mindég elválasztó elemet képez a tanulók között is, már a közös iskolai padokon megtanulták, hogy ők a haza és emberszeretet erkölcsi köteléke által békés, testvéries összemüködésre szorosan egyesüljenek, — de fájdalom — ezen dicséretes törekvés, mely már a külön felekezetü gyermekeket egymáshoz rokonszenvesen közelitni akarja, nagyon is ellensulyoztatik akkor, midőn a fejlődő gyermeki lélek majdnem naponta tapasztalja, hogy épen a szivnemesitő, legszentebb tantárgy, — a vallás oktatásánál tökéletesen hiányzik amaz egyesitő szellem, melynek a közös iskola légkörében mindeg uralkodnia kellene; hiányzik pedig azért, mert ezen tantárgy előadása szükségképen elkülöniti és igy elidegeniti is a tanulókat egymástól, elannyira, hogy még azon vélemény is támad lelkükben, miszerint ők nemcsak külön vallásos tanok és dogmák, hanem külön erkölcsi elvek és kötelmek által is térnek el egymástól; — egy vélemény ez, melynek hatása a gyakorlati társas életben nagyon veszelyes, minthogy épen ily hamis vélemény a legellenségesebben választja el az embert embertársától, kit nem csupán más hittünek, de egészen más erkölcselvü, — vagy jobban mondva erkölcstelennek tart: — hogy tehát ily ferde nézet, mely még jelenleg is többnyire a hitfelekezeti gyülölet és előitélet méregforrását képezi, a közös iskolába járó tanulók lelkületében fel ne merülhessen szükséges bennük a meggyőződést ébreszteni és szüntelen ápolni, mely szerint a vallás szent terén kizárólag csak a dogmák, külformák és szertartások különböznek egymastól és ezért ezeknek oktatása nem történhetik közösen; ámde a vallás második, még pedig legfensegesebb része, melyben az egy szerető menybeli atya szelleme leginkább nyilvánul, t. i. az erkölcstan az emberiség oly boldogitó kincstára, melyből a különféle hittelekezetek legjamborabb hivei is az őket egyenlően illető valláserények s kötelességek tudatát közösen meríthetik: ezen a szív és szellembeli müveltséget feltételező meggyőződést pedig igen könnyen és igen korán lehetne minden igaz es jó iránt fogékony gyermeki lelkekben is kelteni akkor, midőn azoknak közös oktatása a minden elkülönitő dogmáktól ment, tiszta erkölcstanra kiterjesztetnék és ez altal a gyermekeknek mintegy tényleg bebizonyittatnék, hogy nem csupán az emberi elmék fejlődhetnek közösen és békésen a világi tárgyak befolyása alatt, hanem az emberi szivek is nemesbülhetnek közösen és egyesülhetnek békésen, a vallásos eszmény varázsa által, mely a becsületesség, az igazság és felebaráti szeretet erkölcsi törvényeinek közösen kötelező erejében rejlik, — ezen kérelmet teljesitendőnek, illetve eme oktatás életbeléptetését szükségesnek találja; minélfogva a legmélyebb tisztelettel az iránt esedezünk Nagyméltóságod előtt, hogy az oktatás eme szükségletet, amennyiben azt az 1868 évi XXXVIII. t. cz. 57. §-a megengedné, ha kell a törvényhozás támogatásának igénybevétele által is eszközöltetni, illetve azt elrendelni kegyeskedjék, hogy igy a községi iskolába járó különböző vallásfelekezetü tanulók az erkölcstani oktatást közösen az illető osztálytanitóktól nyerhessék.

Kelt Aradon, stb.

KÜLFÖLD.

A német választások. E hét nagy politikai eseményét a német birodalmi választások fogják képezni. Messze kiható következménye lesz annak a votumnak, a melylyel a német nemzet a septennatus kérdésében elfoglalt álláspontját documentálni fogja. Valamennyi párt erősen készült a mérközésre s hetek óta folyt nagy hévvel az agitatio és szervezkedés: a pártok tusájába a pápa is belevegyült. Az izgatottság legjellemzőbb kifejezést nyer a sajtóban. Az összes német lapok felhivják a választókat, hogy jelenjenek meg hétfőn az urnánál. Az ellenzéki sajtó hangja szenvedélyes és heves: a kormánypárti sajtó nyilatkozataiban a győzelem tudata tükröződik vissza. Mervadó körökben azt hiszik, hogy a septennatus híveinek győzelme kétségtelen.

Egy Berlinből kelt vasárnapi jelentés a következőket mondja: A holnap kezdődő választásokra az agitatió ma érte el tetőpontját. Itt ma hat választó-gyülés volt, ezek közül négyet a szabadérzelmüek (freisinnig) tartottak. Richter 3000 választó előtt mondott beszédet, s midőn ellenfelei agitatiójáról ugy nyilatkozott, hogy az „csalás és hazugság", a nagy számban jelenlevő rendőrség a gyülést feloszlatta és számos embert elfogott. Azt a szabadérzelmü gyülést, melyen dr. Wirchow mondott választási beszédet, mikor egy szocializista kezdett szólani, szintén feloszlattak. A holnapi választás itt valószinüleg mind a hat kerületben az ellenzék, részben a szabadérzelmüek, részben a szocialisták javára fog eldőlni.

LEGUJABB POSTA.

— Az osztrák-magyar-német szövetség és Olaszország. A legujabb római hirek megerősitik, hogy Robilant gróf továbbra is olasz külügyminiszter lesz, de — hir szerint — csak addig, a mig a tárgyalások a Németországgal és Ausztria-Magyarországgal kötendő szövetség iránt be lesznek fejezve. E tárgyalásokról hivatott forrásból ezeket közlik: Az „Opinione" czikkét, mely arról szólt, hogy a szövetségi szerződések megujitásánál Olaszország részére nagyobb előnyöket kell biztositani, a német és az osztrák-magyar sajtó tévesen magyarázta. Az olasz kormánynak nem lehet kalandos terveket tulajdonitani. Olaszország csak arra törekszik, hogy a szövetségben egy rangban legyen Németországgal és Ausztria-Magyarországgal; továbbá azt akarja, hogy az egyes szerződő államok határozottan megállapitandó érdekköreinek megsértése egyforma következményeket vonjon maga után, valamint a területi épségnek önhibán kivüli veszélyeztetése is. Egyébiránt minden attól függ, hogy milyen előzékenységet tanusit a német cabinet.

— Miért van háttérben a bolgár kérdés? A brüsszeli „Nord", a melynek viszonya az orosz kormányhoz ismeretes, ujabban fontos pétervári levelet közöl, mely, miként a lap határozottan megjegyzi, Giers ur nézeteit tükröztet vissza. A levélben azon kijelentés foglaltatik, hogy Oroszország nem keresi a szövetséget Franczia országgal, de Németországgal sem. Oroszország szerepe abban áll, hogy egy esetleges német-franczia háboru alatt teljesen szabad kezet biztositson magának. Ezért lép jelenleg háttérbe a bolgár kérdés, mert Oroszország szemei első sorban a Rajnara irányozvák. Oroszország semmi áron sem fogná türni, hogy Franczia ország még jobban gyengittessék. Németország nem számithat Oroszország oly jóindulatu neutralitására, mint 1870-ben. S nehogy az események meglepjék, Oroszország kerül minden viszályt Ausztria-Magyarországgal és Angliával, s a keleti kérdésben egyelőre a puszta szemlélő szerepét fogja játszani.

NAPTÁR.

Febr. 22. Kedd. Róm. cath. napt. Hushagyó kedd. Prot. naptár Péter székfogl. Görög-orosz napt. (február 10.) Charalampes. Nap kél 6 óra 57 perez. Nyugszik 5 óra 31 perez.

Febr. 24. Arad sz. kir. város községi iskolaszéki ülése d. u. 4 órakor a városház kis termében.

Márczius 4. Aradi ügyvédek estélye.

Márczius 5. A vasuti tisztviselők estélye az indóházban.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— Iskolaszéki ülés. Arad szab. kir. város iskolaszéke f. évi február hó 24-én azaz esütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kis termében rendes havi ülést tart, melyre a t. iskolaszéki tag urak tisztelettel meghivatnak. — A tanácskozás tárgyai: 1. Arad szab. kir. város polgármesterének átirata a néhai Kabdebo Kristóf által az iskola alap javára hagyományozott 100 frtnak mi czélra való forditása iránt. 2. A kapitányi hivatal által felvett és áttett jegyzőkönyv Szekeres Lázár szt.-pétertéri I-ső finosztálybeli tanuló által elkövetett lopások ügyében. 3. A kiküldött bizottság véleményes jelentése, az aradi állami felső leányiskola számára kért tanterem — és a felállitandó felsőbb leányiskola ügyében. 4. Aradmegye kir. tanfelügyelőségének átirata, a f. évi január hóban tartott iskolaszéki ülés jegyzőkönyvében 4. 11 és 12 sz. alatt foglalt határozatok végrehajtásának felfüggesztése iránt. 5. Ugyanennek átirata, a belvárosi községi iskolák számára gondnok választása tárgyában. 6. Ugyanennek átirata, melylyel a Vargyas Endre által szerkesztett „Földrajz"-ot a népiskolák. — az országos tanszermuzeum állandó biráló bizottsága által összeállitott „ásvány-, közet- és földtani gyüjtemény"-t a felső nép-, polgári fiu- és leányiskolák számára ajánlja. 7. Arad szab. kir. város polgármesterének átirata, a templom-utczai leányiskola árnyékszékeinek ujonnan átalakittatásáért járó összeg kiutalványozása iránt. 8. Schmidt János tanuló kérvénye, melyben magát a polgári finiskola IV. osztályába felvétetni kéri. 9. Az iskolafelügyelő jelentése az iskolamulasztásokról. 10. Az ujonnan alakult franczia nyelvkör kérelme, ezen nyelv tanulása végett a templom-utczai elemi finiskola rajztermének és a Batthyány-utczai leányiskola egyik tantermének átengedése iránt. Aradon, 1887. évi februárhó 21. Salacz Gyula, kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

— Sorshuzás. Az aradi főszolgabirói járás kerületében felhivott I. korosztályu hadkötelesek sorshuzása e hó 25-én délelőtt 9 órakor 1-sz a főszolgabirói hivatalnak Révay-utcza 3. sz. alatti helyiségében.

— Vadászati jog bérlete. A Kurties község tulajdonát képező vadászati jog bérbeadása 3 évre márczius hó 15-én a kurtiesi községházánál megtartandó árverésen fog megejtetni, miről is a vadászat iránt érdeklődőket eleve figyelmeztetjük.

— A záróra megtartását sehol az egész világon és az országban nem viszik annyira tulzásig, mint itt Aradon, a hol még tegnap-előtt farsang vasárnapján és tegnap is szigoruan bezárták a mulatóhelyeket. Pedig hát a farsang utolsó napjain mindenütt többet szokás mulatni. Az egész város bálozik, mulatni szeretne és bárhova megy, mindenütt zárt ajtókra talál. Talán ilyen időben lehetne egy kicsit engedni a pedanteriából.

— Hó a járdákon. Az aradi járdákon nagyon jól érzi magát a hó. Megfagy és ott marad. És maradhat bátran, mert nem törődik vele más, mint a ki megcsuszva felbukik. A templom-utczában a postaépulet előtt például valóságos bukdácsolást visz véghez a járókelő közönség. Életveszély nélkül ezen a helyen már csak azért se lehet elmenni, mert ha a fagyos hó nem buktatja fel az embert, ott van a csatornafedő lemez, mely oly sikos, akár a meggyalult jég. Most csak arra vagyunk kiváncsiak, vajjon mi fog előbb bekövetkezni, egy nagyobb baleset, vagy egy kissé nagyobb rend. Szeretjük hinni, hogy az utóbbi.

— Adomány a vörös-kereszt-egyletnek. Siposné Dobozy Lina asszony az aradi szintársulat érdemes tagja, tegnap 5 forintot juttatott szerkesztőségünkhez, hogy azt a vörös-kereszt-egylet aradvárosi fiókjának juttassuk. Az összeget Salacz Gyula polgármester ur mint elnök kezeihez juttatjuk.

— A legszebb báli ruha. A tegnapi Kölcsey-bál utóhangjaként női kezekből vesszük a bál lady patronesse-ének Fábián Lászlóné urhölgynek toilettejéről a következő leirást: „T. Szerkesztő ur: A bálanya öltözéke finom és speciális kivitelü volt, mely minden szemlélőnek figyelmét magára vonta és megérdemli, hogy beszéljünk róla. A derekat hatvány selyem alapra beszött brocat bársony heliotrop virágokkal képezte, ennek kivágásától egy diszmellény, halvány lilaszin satin duchese, a derékon a kivágásig érő kihajtás és ujj-disz finom arany himzéssel voltak ellátva. A ruha alja ezzel kapcsolatos arangementával satin duchesse és ebben egy diszes partie valódi csipkével, ennek kiegészitését képezte a tökéletes courruszály szinte a beszött bársonyból és halvány lila atlaszszal bélelve. Az egész ruha meglepő izléssel volt kiállitva és már a bált megelőző napon a Probst Károly és Társai czégnél mi asszonyok megbámultuk, de örvendtünk is, hogy elegáns dologért sem kell már Aradról máshova menni."

— Jótékonyság. Az aradi kereskedelmi és iparbank mult évi nyereményéből 30 forintot adományozott az aradvárosi árvaházalap javára, s az összeget Salacz Gyula polgármester urhoz át is küldötte.

— A gyógytári körletek ügyében Darányi János főorvos elnöklete alatt kiküldött albizottságnak tegnap este volt első összejövetele a tiszti orvosi hivatal helyiségében.

— Községi biróválasztások. Mint lapunkat értesitik, Szent-Leányfalván tegnap ejtetett meg a biróválasztás, egyhangulag megválasztatván Kiss Mihály jómódu polgárember: — Mikalakán pedig a mai nap választanak birót.

— Tolvaj a padláson. Szombat reggel 8 órakor nagy zavar és futkosás támadt a Rekk-féle ház udvarán, mert hire futamodott, hogy tolvaj ment a padlásra. Az asszonyok sipitottak, a férfiak futkostak s házmester után kiabáltak, de bátorsága senkinek se jött a tolvaj után a padlásra hatolni, mig egyszer jött Kosztolányi Imre megyei hivatalnok, ez aztán utánna ment az ipsenek, s el is fogta, mielőtt a czélba vett ruhaneműekkel elillanhatott volna. Mentségül csak azt hozta fel, hogy szorultságból adta magát a lopási kisérletre.

— Eljegyzés. Freiberg Samu iparos vasárnap délután tartotta eljegyzését Wolster Ilka kisasszonynyal.

— Uj czégjegyzések. Az aradi kir. törvényszék területen a következő kereskedő czégek jegyeztettek be: Pankotán: Faludi Sándor füszerkereskedő. Lippán: Scherban Miklós fakereskedő, Aradon: Kohn Jakab épület- és szerszámfa fiókkereskedése.

— Kiállitás Deésen. Szolnok-Dobokamegyében Deésen a tavaszfolytán termény-

---

„Hogy mit vélek, azt nem szabad önnek megmondanom . . . csak constatálom, hogy sejtelmem teljesült. Január 27-én, mikor ön a nyomozással megbizott, azt válaszoltam, hogy a gyilkost ki fogom nyomozni, de érzem, hogy a vizsgálat váratlan, gyászos befejezést fog nyerni és végtárgyalás végett sohasem kerül az esküdtek elé. Nem hittem volna, hogy ilyen jó próféta vagyok!"

„De hát miként juthatott a borotvához?" ismétlé a biró.

„A kalapja bélésében levő borotvát elvettük tőle. Erre emlékszem. Ez hivatalos pecsétem alatt őriztetik. Rendelkezésére áll. Elfogatásakor ruhája a leggondosabban át lett kutatva . . . Az ön irodájában sem juthatott a gyilkos szerszámhoz, valamint régi lakásán sem. E két helyet kivéve, máshová nem vittem. E körülményeket megállapitom. Hogy mi történt azután, erről alkosson önmagának véleményt."

„Én magától a rendőrfőnöktől fogok felvilágositást követelni. Föl kell deriteni a dolgot. A törvényszék nevében kivánom ezt. Különösen minden fenyitő vizsgálat tönkre tehető."

Douet d'Arcq ur pár pillanatig elgondolkozott, azután folytatá:

„Bünrészeseket nem üldözhetünk. Kénytelenek leszünk az ügyiratokat lezárni."

„Bizony," viszonzám keserüen, „és az ügycsomót azok közé tehetjük, melyek Bernard földbirtokos és Clarion Mária cseléd meggyilkolására vonatkoznak."

A vágy annak kideritésére, hogy Voirbo miként keritette magához a borotvát, nem hagyott nyugodni. A vizsgáló birótól elmentem egykori főnökömhöz, Nosse urhoz.

A legszivélyesebben fogadott. Agyon dicsérte a módszert, melylyel a Bodasse-Voirbo ügyben a vizsgálatot vezettem és sajnálatát fejezte ki a gyilkos halála fölött. Azt a megjegyzést füzte hozzá, hogy a központi rendőri fogházba behozatala alkalmával még sem lett elég pontosan átkutatva.

„Azt akarja mondani, hogy én vagyok a hibás? Azt hiszi, hogy én hagytam egy borotvát a zsebében!"

„E gondolat távol áll tőlem. Őszinte meggyőződésem, hogy a hibát a központi rendőri fogház személyzete követte el. Különben a főnök bizonyára hivatalos vizsgálatot fog elrendelni és a vétkest kinyomozzák."

„Ismerem az ilyen hivatalos vizsgálatok értékét! Kihallgatják az egész világot, csak azon személyeket nem, a kik csakugyan adhatnának felvilágositást és természetesen az egész felelősséget reám háritják."

„Ne higyje ezt. Majd meglássa, hogy a központi rendőri fogház kötelességmulasztó börtönőrét kinyomozzák és megbüntetik."

„Meglehet. Valami utolsó rangosztálybeli szegény ördög lesz a bünbak. Nyolcz napra felfüggesztik, illetményeit beszüntetik és felesége gyermekeivel együtt addig éhezhet. Ezzel elég tesz téve az igazságnak."

„De mit fog ön akkor tenni, ha kipuhatolom azon hivatalnokot, a ki hivatalos hatalmával visszaélve, a borotvát Voirbo kezébe juttatta?"

„Ha alattvalóm, rögtön elbocsátom."

„Az igazság megköveteli ezt."

* * *

Öt órakor Ringué és Champy visszatértek.

A haláleset a tizenkettedik kerületi elöljáróságnál felvétetett és a temetést másnap reggeli nyolcz órára tüzték ki.

Pontban este hét órakor Voirbo asszony megjelent nálam.

Közöltem vele, hogy az alakiságok megtörténtek és megkérdeztem, hogy nem akar-e kocsin a temetésen résztvenni.

„Nem," válaszolta. „Holnap reggel elmegyek még a templomba lelki üdveért imádkozni, de magán a temetésen nem veszek részt. Azután elmegyek azon kolostor apátnőjéhez, a hol neveltek és felvetelemet fogom kérni . . . Elég vagyonom van arra, hogy a zárdába felvételemet megvásároljam, vagyonom többi része legyen a szegényeké."

„Nem fogja-e néhány hónap mulva elhatározását megbánni és bankodni a felett, hogy a világtól elzárta magát. Ön még fiatal, találhat másik, méltóbb férjet."

Indulatosan szakitott félbe:

„Életem teljesen föl van dulva . . . a világ előtt mindig a gyilkos Voirbo özvegye lennék . . . Nincs számomra más menedékhely, mint a zárda. Egy ismeretlen, elfeledett élet, egy zárdai név, mely mögé elrejtőzhetem és a boldog remény, hogy egykor az égben szüleimmel egyesülhetek. Ez jövőm."

A fiatal nő felemelkedett és indulni készült.

„Csak még egyet," tette hozzá. „Ön megigérte, hogy közölni fogja velem ama férfi halálának okát, a kinek nevét többé emliteni nem akarom."

(Folyt köv.)

állat- és iparkiállitást rendezuek. A kiállitás elnöksége egy átiratban felkereste az aradi ipartestületet, hogy a kiállitás érdekében a saját kerületében egy kis mozgalmat fejtsen ki.

— **Tüzoltó-egylet alakult** Borosjenőn s alapszabályait a belügyminiszter a törvényes bemutatási záradékkal ellátta.

— **Fegyelmi vizsgálat árvaszéki ülnök ellen.** Vökényessy Géza Makó városi 2-od árvaszéki ülnök ellen hivatalos állásával való visszaélés miatt fegyelmi vizsgálat lett elrendelve.

— **Gőzkazán-tulajdonosok** figyelmét felhivjuk a városi tanácsnak lapunk mai számában közölt figyelmeztetésére.

— **Elfogott tolvajok.** A Gáj külvárosi kapitányság már kézre keritette azokat a tetteseket, kik Antalffy Endre ügyvéd tanyájáról még november havában a tanyatulajdonos egy pár ökrét eltolvajolták. Az ökrök ugyan még nem kerültek meg, de a tettesek egyike maga nyilatkozott hajlandónak károsultat ökrei nyomára vezetni.

— **Felolvasás.** A makói kereskedelmi testület helyiségében folyó hó 26-án Kulifay Kálmán gyógyszerész felolvasást fog tartani.

— **Iparengedély.** Reich B. Károly aradi lakosnak az iparhatóság kaptafametsző ipar folytatására engedélyt adott

— **Iparmegszüntetés.** Az aradi ipartestület hivatalosan értesitette az aradi ker. és iparkamarát, hogy Goldberger Sándornak ujterem-utczában levő szücsipar czégét és Battyányi József bérkocsi iparának jogát saját kérelmükre beszüntette.

— **Helyreigazitás.** Funkelstein József ur a lapunk tegnapi számában személyét illetőleg megjelent közlemény oda módositására kért fel bennünket, hogy a vonatra annak elindulása után történt felugrása miatt nem lett bekisérve, csupán csak nevének s lakásának bemondására szólittatott fel.

Nyilvános számadások.

Az aradi kereskedő ifjak társulata és az aradi kereskedő ifjak betegsegélyző egyletének f. é. február hó 12-én a „Fehér Kereszt" nagytermében tartott jótékonyczélu bál eredményét, van szerencsénk következőkben felmutatni.

Bevétel:

Család-, személy- és karzatjegyek eladásából	528 frt.
Felü fizetések czimén	281 frt.
	809 frt.
mely összegből levonva a kiadásokat	468 frt 87 kr.
marad tiszta egyenleg	340 frt 13 kr.
Ezen összeg fele azaz	170 frt 06 kr.
a kereskedő ifjak társulatának könyvtára gyarapitására, fele pedig azaz	170 frt 07 kr.
és Bettelheim Testvérek urak adománya	5 frt — kr.
összesen:	175 frt 06 kr.

az aradi kereskedő ifjak betegsegélyző egyletének kórháza alapjavára fordittatik.

A fentebb kimutatott felülfizetési összeghez hozzájárultak a következő urak:

15 frttal: Pohl Károly.

13 frttal: Munk Rezső, Szlatina.

10 frttal: Heinrich Sándor, Rosenberg és Klein, Frank Henrik fiai Linz.

5 frttal: Nagys. dr. Falk Miksa, nagys. dr. Gaál Jenő, mélt. Metianu János, Andrényi Károly és fiai, Bing Vilmos, Dományi József, Dobiáschi József Kneffel Károly, Lendvay Sándor, Szontagh Gyula, Seidner Bernát Berzova, Jordán Victor Bpest, Moskovitz Adolf Nagyvárad, Müller F. és társa N.-Becskerek, Prükler Ignátz Budapest, Stein L. és társa Bécs, Wallis Frankl és társa Bécs.

3 frttal: Mélt. Fabián László, nagys. Ottrubay Károly, nagys. dr. Takátsy Sándor, Aradi ipar- és népbank, Assael Ad. Albr. Bendik József, Hudetz Emil, Kotsuba József, Kohn Jakab Lux Hugóné, Neuman Samu, Polgár J. Sonnenfeld Lajos, Wadowsky Gusztáv, Trischák Lipót Bécs.

2 frttal Bettelheim Adolf, Beck Adolf, Elias Ármin, Ernyei Gyula, Kugel J. Leo, ifj. Klein Mór, Kuttn Gyula, Maresch Gyula, Marx Adolf, Obetko Kálmán, Preisach Vilmos, Pollák Vilmos, Reicher Ferencz, Shäffer Adolf, Spitzer J. és fia, Sonnenfeld és Schwartz, Urschits Lipót, Weiss Sándor, Walder Gyula, dr. Becher A. Szalonta, Brunauer Jakab és társa Bécs, Diedeck A. O. és fia Bécs, Eisler Ignátz Bécs, Frohn Robert fia Bécs, Glogau Zsigmond Bécs, Hirschler Mór, Budapest, Heller Herm. és társa Nagyvárad, Kirnbauer József Bécs, Lohs r M. János Budapest, Meinl's A. Erben Becs, N.-Surányi czukorgyár Budapest Rupprecht János Sopron, Salcher Mátyás fiai Bécs, Strasser Jaitteles és társa Bécs, Silberberg Ottó Budapest, Schöffer Jakab Bécs, Sternthal Farkas Csobánhid, Szélig és Mór Bécs, Toch József Bécs, Warchanek Károly Bécs.

1 frttal: Böhm Adolf, Goldfeld Jakab, Krausz Lipót, Klein Ignátz, Ottenberg Tivadar, Reininger Samu, Szontagh Géza, Szojka János, Schöpf József, Schick Dávid.

Fogadják nevezett t. urak tanusitott áldozatkészségükért alólirott egyletek nevében hálás köszönetünket.

Arad. 1887. február hó 20-án.

Az aradi kereskedő ifjak társulata és betegs. egyletének" bál-rendezősége.

—

Az aradi általános munkás betegsegélyző egylet f. év februárhó 6-án tartott tánczvigalma alkalmával felülfizettek következő urak és hölgyek: (az I-ső kimutatásban Kintzig (második) Jánosné helyett Józsefné olvasandó). Hudetz Ferenczné 1 frt, Reicher Ferencz 1 frt, Kneffel Károly 1 frt, Granichstädten 1 frt, Valaki 1 frt, Weisz Dávid 50 kr., Fischl Pál 50 kr., ifj Kristóry János 1 frt 20 kr., Laczay József 2 frt, Pölzl Miksa 1 forint, Rózsa László 1 frt, Butscher Anna 1 frt, Mindszenti Katalin 1 frt, Steiner Klára 3 frt, Stampfel György 1 frt, Koch Mór 50 kr., Csepreghi Mihály 1 frt, dr. Schuster 1 frt, Pless Mór 2 frt, Szalay Antal 1 frt, Neumann testvérek 10 frt, dr. Havas Károly 1 frt, Novotny Lajos 2 frt, Floreszku György 1 frt, Rozenberg Lipót 1 frt, Hász Sándor 2 frt, Czárán Márton 2 frt, Oreczy-utcza 4. sz. 1 frt, N. N. 1 frt, Kövér Mártha 1 frt, Gutzjahr Mihály és fia 2 frt, Gamberszky József 1 frt, Gyártelep 1 frt, Hirschmann József 2 frt, Bohus István 3 frt, Kornay Károly 2 frt, dr. Báttaszéki Lajos 1 frt 50 kr., Rozenthal százados 1 frt, Kocz Károly 80 kr., dr. Remetey Károly 1 frt, Anyos Emil 1 frt, Friedmann testvérek 2 frt, Árkay Kálmán 1 frt, Francz Károly 50 kr., Huzó István 1 frt, Millig József 1 frt, br. Bánhidy Antal 1 frt, Sármezey Antal 1 frt, Reck György 1 frt, Steigerwald Alajos 1 frt, Bogcha Ferencz 1 frt, Komjáthi Zsigmond 1 frt, Turay Antal 1 frt, Hendl Ödön 1 frt, Staneszku Elisa 50 kr, dr. Mülek Lajos 2 frt, Blankné Julia 1 frt, özv. Podlusányné 1 frt, Tagányi István 2 frt, Kerner Peter 1 forint, ifj. Steinitzer József 1 frt, Minoritaház 1 frt, Ormós Péter 1 frt, Jiraszek Lajos 1 frt, dr. Rosenberg 50 kr., Wittmann Károly 1 frt, Csutak Károly 1 frt, Rosenberg és Klein 1 frt, N. J. 50 kr., Gebhardt Julia 1 frt, Lukátsy Lajos 1 frt, Friedrich Konrad 1 frt, Weixelbaum András és Matild 1 frt, Pohl Károly 5 frt, Frenner Márton 1 frt, Sztojka Tódor 1 frt, Fekete Károly 1 frt, Marschetzky Mihály 1 frt, Mindszenti Antal 3 frt, Dávidházy Sándor és Mária 50 krt, Bauer Antal 2 frt, Knapp Hermann 60 kr., Singer Bernát 1 frt, N. N. 20 kr., Zobl Herman 1 forint, N. N. 20 kr., Kohányi Imre 50 kr., Steigerwald Mátyás 20 kr, Gyöngyössy Albert 2 frt, Lübeck Herman 1 frt, Krajnak Zsuzsánna 50 kr., Popovits Ferencz 1 frt, Kelemen Pál és Katalin 2 frt, Gyermann János 70 kr., Rozner Irma 30 kr., Falk Miksa 5 frt, Kiss István 1 frt.

Fogadják a nagyérdemü adakozók felülfizetésük — épp ugy az aradi dalegylet működő tagjai szives közremüködésükért leghálaadatosabb köszönetünket.

Kelt Aradon, 1887. február 19-én.

A rendezőség.

—

Az aradi borbélyok és fodrászok betegsegélyző egylete részéről f. évi február 7-én tartott tánczvigalmának bevétele volt: belépti jegyekből 73 frt, felülfizztésekből 64 frt 90 kr, összesen 137 frt 90 kr. Kiadás 79 frt 05 kr, tiszta jövedelem maradt 68 frt 85 kr.

Ez összeghez a következő t. urak voltak szivesek felülfizetéssel járulni: Falk Miksa 5 frt, Tenner Lajos, dr. Schuszter L., Gruber István, Dekrel Péter, egyenként 2 forint: Tabakovits János, Illits Döme, N. N., Haller Antal egyenként 1 frt 50 kr; Dratsay Gy., Brausvetter Vilmos, Deák Dániel, Andrényi Kálmán, Andrényi Károly, Kabdebó János, Elias Armin, Gröbeldinger János, dr. Schuszter Henrik, dr. Groszmann, Misits György Kisjenő, Spitzer Ignácz, Weisz Ignácz, Szabó István, Tabakovics Emil, Radován Mari, Fehér János, Jakoblovics Jánoš, Pauzenvein János, Huzó István, Weixelbaum, Pölzl M., Scheinberger Mór, Osztrovszky Etel, Hirschmann J., Kontos János, Kirschenhauser F., J. L. egyenként 1 forintot; N. N, Buzáky Gyula egyenként 60 krajczárt, Ilits Arzén, Hackel József, dr. Popper, Alacs Gergely, Weixelbaum Matild, Pavlitsek Ferdinánd, N. N., Nedelko Babity, Schwellengräber Gyula, Kosilkov Antal, Kormos Adolf, Lübeck H., Porster Ferencz, Schweizer János, Wiener József, Jäger János, Hackel József, Singer Mihály, D. Donola, Rosenberg Béla, Kristóf György, Kristóf Györgyné, N. N., Probst Mihály, Kormayer József, Fleischhakker Ferencz, Turóczy Elek, Kämmer Péter, Vas István, Dornstauder József egyenként 50 krt; Kortye Pál 40 kr; N. N. 30 kr; Egresi János, Steigerwald Alajos egyenként 20 kr; N N 10 kr.

Mely felülfizetésekért hálás köszönetét nyilvánitja az aradi borbélyok és fodrászok betegsegélyző egyletének elnöksége.

Hazánk és a főváros.

— **A hirlapirók nyugdijintézete** vasárnap tartotta meg hatodik évi közgyülését Törs Kálmán alelnök elnöklete alatt, ki is sajnálkozásának adott kifejezést, hogy Falk Miksa az intézet elnöke gyöngélkedése miatt a közgyülésen nem vehetett részt. A titkári jelentés örvendetesen kiemeli, hogy az intézet vagyona az elmult évben 19,436 frttal szaporodván, jelenleg 181.214 frtot tesz ki. Falk Miksának a közgyülés részvétét az elnökség utján fogja tolmácsolni, egyuttal köszönetét fejezte ki az egylet vezetése körüli buzgóságáért. A megejtett választás ismét egyhangulag Falk Miksát emelé az elnöki polczra. A közgyülés után a társaság banquettere gyült, melyen a számos toast között Hegedüs Sándor mondott lendületes felköszöntőt Falk Miksára

— **Egy főmérnök fegyelmi vizsgálat alatt.** Debreczenből irják: Prestyinszky Pál kir. főmérnököt és Hajduvármegye államépitészeti hivatalának főnökét a közmunka- és közlekedésügyi miniszter állásától felfüggesztette s elrendelte ellene a fegyelmi vizsgálatot. Prestyinszky ellen a megye alispánja tett följelentést hivatalos ügyeinek elhanyagolása miatt, de hozzá tette, hogy ennek nem rossz akarat, hanem a főmérnök agg kora az oka. A fegyelmi vizsgálat vezetésével Karap Móricz biz. tagot és Veszprémi Zoltán aljegyzőt bizták meg, a főmérnöki hivatalt pedig ideiglenesen Kuffler Ignácz mérnök vezeti.

— **Testvérek öngyilkossága.** Debreczenben két testvér, mind a kettő kereskedői pályán élő, kiket kölcsönös harag választott el egymástól, öngyilkosságot követett el, miután már heves, sőt véres összekoczczanás fordult elő közöttük. Igaz Béla és Gyula nemrég egy mulatságon találkoztak, hol szóváltás támadt köztük és Gyula, bátyját dulakodás közben, késével hátan megsebezte. Béla feladta őt ezért a kapitányságnak és Gyula félve az elfogatástól, főbe lőtte magát. Az eset hirére Béla kiment a lőtelep felé s egy ismerős majoros telkén röpitett golyót agyába. A két ifju anyja ezelőtt néhány héttel halt meg. Azt mondják, a két testvér heves, veszekedő természete vitte a sirba.

— **Bor a tüzre.** Arács községben történt a következő mulatságos eset: Többen mulattak együtt Fejes arácsi gazda szőllőhajlékában egész napnyugtáig, a mikor a gazda a padlásra ment, hogy onnan a télre eltett szőllőből vigyen feleségének. Midőn felért, rémülve kiáltott társaira, hogy tüz van, ég a padláson a széna — s az eloltásra valami öntözni valót kért. A pityókos czimborák csapra vertek egy hordót s csöbrökben adogatták fel a bort a padláson levő gazdának, ki azt eléntözte. Midőn már vagy öt akót eléntött a javából, akkor vette észre, hogy tulajdonképen nincs is tüz, hanem a nap lenyugvó sugarai vetnek be lángszinü világot a padlástető hasadékain. Az esetnek jót nevettek a czimborák s az elvesztegetett öt akón való keserüséget siettek leöbliteni egy kis búfelejtővel.

— **A szamosujvári Mátyás király.** Szamosujvárról vesszük a hirt, hogy egy széles körben ismert csendes őrült, a kinek az volt rögeszméje, hogy ő Mátyás király, — szombaton reggel ott meghalt. Mindenki ismerte az öreg urat, a ki czifra magyar öltözetben szokott járni, s bővében osztogatta a proclamációkat. A kik beszéltek vele, „Felség"-nek czimezték. Szelid, jámbor ember volt, csak a politikában nem ismerte a tréfát, s a ki ellentmondott politikai eszméinek, vagy gunyolta királyi méltóságát, arra szertelenül dühösködött. Családi nevén Korbuly Kristófnak hivták, 82 éves volt. — „Meghalt „Mátyás király", oda a bolondság", — mondják most a szamosujváriak.

— **Rövid hirek.** A király Ő Felsége a technai gör. cath. templom helyreállitására 150 frtot ajándékozott, az oláh-zsákosdi lelkészi és kántori lak helyreállitására pedig 100 frtot. — Lugoson a szabadelvü párt Szende Béla megyei főjegyzőt léptette fel képviselőjelöltnek. — Márczius 15-ike megünneplésére Nagyváradon is készülnek s az ünnepélyt a jogacademia ifjusága rendezi. — Nagy-Szebenből a postaigazgatóság rövid idő multva áthelyeztetik Kolozsvárra. — A kolozsvári dohánygyár nagy veszélyben forgott: a felső részben kigyuladt s a láng már a fedélig csapott, de idején észrevették s eloltották, ugy hogy nagyobb kár nem történt, a mire egy elkeseredett szivarzó megjegyzé: „ugy sem égthetett volna ott valami nagyon, a hol trafikszivar van."

A nagy világ.

— **Magyar törzstiszt Szerbiában.** Belgrádból irják: Horvatovics tábornok, a volt badügyminiszter, a szerb tisztek részére lovagló-iskolát létesitett, mely alig félévi fennállás alatt igen szép eredményeket mutatott fel. Ez annak köszönhető, hogy az iskola élén egy kitünően képzett magyar törzstiszt áll, Bárczay Oszkár volt honvédhuszárszázados. Sajnos, hogy ezt az iskolát a szerb kormány most takarékossági szempontból meg akarja szüntetni.

— **Embertelen asszony.** A touloni esküdtszék egy heten át szenzációs pört tárgyalt, mely valahára pénteken véget ért. Toulonnal szemközt van egy sziget: Porquerolles, a hol a köztársaság óta javitóintézet működik. Elzüllött suhancokat képeznek ki benne vinczellérekké. Ezekkel a gyerekekkel az intézet igazgatójának felesége de Roussenné s a felvigyázók embertelenül bánnak. Táplálékuk rothadt burgonya, penészes kenyér volt, ütötték, verték őket s minden legkisebb hibáért sötét, nedves pinczébe zárták. Legkegyetlenebb volt irántuk Rousenné. A fiuk végre föllázadtak, kiszabaditották egy pinczébe csukott társukat és kövekkel dobáltak meg több felügyelőt. A dologból pör lett és a vádlottak között volt a lázadó fiuk mellett az igazgatóné és több őr is. A tárgyalás alatt hajmeresztő dolgok merültek fel. A köztársasági lapok Roussenné mellett foglaltak állást, az esküdtszék azonban marasztaló verdictumot mondott. A fiuk közül a legtöbbet fölmentették, néhányat zártörésért egy franc pénzbirságra itéltek, e Ryussennét, ezt a megérát azonban kétszáz francra. Több felvigyázóra egy-két havi fogságot róttak.

— **Kutya-reggeli.** Egy kevés gondu grófnő szép fejecskéjében támadt az ötlet, hogy a következő nyomtatott meghivót küldje el: „H. grófnő kutyái tisztelettel meghivják N. herczegnő kutyáit, szerencséltessék őket azzal, hogy résztvesznek holnap délelőtti reggelijükön." A herczegnő elfogadta kutyái nevében a meghivást s a két barátnő másnap együtt gyönyörködött, mint lakmároznak a kis kutyák a drága szőnyegen s pompas edényekben fölhalmozott nyalánkságokból. Mondják, hogy e példa követőkre talált főuri körökben.

— **A ki páholyban született.** Nagy városokban épen nem tartozik a ritkaságok közé, hogy valamely uj világpolgár az utczán, a kapu alatt vagy az omnibuszon látja meg legelőször a napvilágot. De az aligha fordult még elő valahol, hogy egy nő a szinházban, előadás közben, egy páholyban szülje meg gyermekét. Ez az eset történt most Milanóban, Verdi uj operájának „Othello"-nak negyedik előadásán a Scala-szinházban. Egy patricius családnak harmadik emeleti páholyában a patricius neje, három félig felnőtt leánya s nehány vendég volt jelen: a társaság egyszerre egy, még nem várt taggal szaporodott meg, ki nem épen harmonikusan accompagnált Jagonak a hires quartettben. Szerencsére a Scala-szinház ugy van berendezve, hogy minden páholy mögött, a főkorridor által elválasztott meglehetősen tágas társalgó terem van. Ide hozták az anyát s gyermekét, s csak miután kissé erőre kaptak, szállitották haza, ugy éjfél után két óra tájban. Anya és gyermek jól érzik magukat.

— **A walzer vége.** Egy „geniális" zeneszerzőt, a ki különben nem szokott keringőket komponálni, nemrég rábeszélték, hogy irjon ily tánczdarabot egy zártkörü társaság számára. A leggyorsabb, élénkebb ütemben ragadta magával kezdetben a tánczoló párokat. De lassankint megszünt a zene elragadó hatalma, gyengédebb, halkabb, lassubb lett, néha rövid méretekben mintegy felzokogott s egy hangszer elhallgatott a más után, végül az utolsó hegedü is egy pianoval elhalt. Erre valamennyi hangszer felsivitott s halotti csend állt be. A fáradt, kimerült tánczospárok megálltak és az ablakon behallatszott a halálharang ismeretes csengése. Több hölgy elájult és iszonyodva megfogadta, hogy nem tánczol többé keringőt. Persze a fogadalom csak a legközelebbi bálig tartott

— **A mozdony előtt.** A máltai lovagrend elhunyt nagyperjeléről: gróf Lichnowszky Otheniorol érdekes reminiscentiákat közölnek. Azt irják, a nyugodt, kevésigényü öreg ur fiatal korában egészen más természetü volt: heves, a nyerseségig őszinte s erélyes. Még akkoriban esett meg rajta, hogy egy kisebb vasuti állomáson akart találkozni egy növel, kinek a szomszédos városkából kellett a vasuthoz hajtatnia, hogy együtt utazhassanak tovább. A vonat megérkezett s a yezető elkiáltotta, hogy egy percz a pihenő. Amde a nő még nem volt ott, kocsija vágtatva közeledett, azonban előre látható volt, hogy négy-öt percznel előbb nem érhet be. A gróf megkérte az állomásfőnököt, hogy várja be a nőt, ne indittassa addig el a vonatot. Az állomásfőnök megtagadta a kérést, minthogy a vonat már ugy is késésben volt. A gróf nem akart tágitani s már-már eltelt a percz, mikor egy hirtelen eszméje támadt. A lokomotiv elé, a sinek közé ült s odakiáltott az állomásfőnöknek, hogy csak indittasa el a vonatot. Ez persze nem történt meg s az elkésett nő nem maradt le a vonatról.

— **Rövid hirek.** Vilmos német császár születésnapjának 90-dik évfordulóján, márczius 22-én, tartják meg a császár unokájának Henrik herczegnek eljegyzési ünnepélyét a hesszseni herczeg leányával. — Eugenia volt császárné Nápolyban fölajánlotta segélyét az Afrikából haza kerülő sebesült katonák ápolása körül. — Christl Ferencz altábornagy Bécsben a mult hét végén élete 70-dik évében meghalt: vagyonát, mintegy negyvenezer frtot, kizárólag jótékony czélokra hagyta. — A „Czigánybáró" 150-ik előadása az „an der Wien" szinházban Strauss János személyes vezénylete alatt, telt ház előtt és zajos tetszésnyilatkozatok közt ment végbe. — Gr. Schönborn Ervinnél bál volt, melyen több főherczeg, Rudolf trónörökös és Mária Valéria főherczegnő is megjelent.

SZINHÁZ.

— február 21.

— **„Quasimodo"** a karzati közönség e régi s jó emlékü rémdrámája került ma este szinre hushagyó hétfői látványosságul és e tekintetben meg is tette a hatását.

Sárdy Quasimodója igen gondos és nagyobb részleteiben hatásos alakitás volt, mi a közönséget nem is hagyta hidegen, mert a torony-jelenet után kétszer tapsolták a lámpák elé Sárdyt. Hunyady Margit festői megjelenésü Eszmeralda volt és drámai játékának hatása eláradt az egész estére. A darab idegizgató jelenteinek sikeréhez nagyban járultak: Siposné (Gervaise), Somló (Pheobus), Peterdy (Don Claude).

A karok csoportozatos játéka igen élénk volt.

Farsang.

— **Társasestély a „Vadember"-ben.** Az aradi polgárok legkedvesebb gyülhelye évek óta a „Vadember"-hez czimzett vendéglőhelyiség. Megfordul itt a társadalom minden réteghez tartozó vendég egy kis „gyönge eszmecserére." A kik esténként a legbarátságosabb egyetértésben szoktak deczizgetni. A „Vadember"-ben évek óta egy „Szilveszter-társaság" dominál, a ki évente kétszer: szilveszter estéjén és a farsang utolsó napjaiban tánczestélyt szolgáltatott rendezni, karpótlásul az itt eltöltött időkért tagok családjai részére. Ez asztaltársaság megalapitója az öreg Koditek Vincze bátyánk volt. Jelenlegi elnöke Rosmanith Albert, a ki létrehozta a mai minden tekintetben sikerült tánczestélyt. A mai társasestély jóval felülemelkedik az eddigieken kedélyesség tekintetében. A Szilveszter-társaság minden egyes „mozgósitható" tagja az első négyes alkalmával tánczra kerekedett és becsülettel megállta helyét. A tánczestélyen ott láttuk: Müller Károly, Rozmanith Albert, Györgyössy Rudolf, Somogyi László, Francz Károly, Varga József, Faulwetter Lajos, Bauer Gyula, Deák Dániel stb. törzsvendégeket. A négyeseket 30 pár tánczolta. A Szilveszter-társaság tánczestélyén részt vett szép női koszoru névsora a következő:

Asszonyok: Francz Károlyné, Rosmanith Albertné, Varga Józsefné, Schifferer Alajosné, Grünwald Ferenczné ifj., Faulwetter Alajosné, Bauer Gyuláné, Tormási Jánosné, Pölczl Miksáné, Janics Lipótné, Weinhardtné, Gásza Károlyné, Walterné, Welser Alajosné, Mihály Józsefné, Deák Dánielné, Jiraszek Ferenczné stb.

Leányok: Heidenreich vővérek, Faulwetter Juliska, Rosmanith nővérek, Duzsek Etel, Gelák Mariska, Reinhardt Luiza, Schifferer Ilka, Jiraszek Paula.

Az első pohárköszöntőt Müller Károly tartotta Rosmanith Albertre. Mi után kezdetét vette a toasztok hosszu sorozata.

— **Lloyd-estély.** Az „Aradi Lloyd" társulat második társas-estélye ma fog megtartatni a „Fehér Kereszt" szálloda nagytermében. Kezdete 8 és fél órakor.

— **Jelmezbál Csabán.** B.-Csabán e hó 20-án tartatott meg a lapunkban már jelzett jótékony czélu zártkörü fényes jelmezbál, mely minden tekintetben a várakozáson felül sikerült. Tudósitónka következőkben állitotta össze a jelen volt diszes hölgykoszoru névsorát. Asszonyok: Löwy Sámuelné 1-ső osztályu népfelkelő tábornoki egyenruhában), Beliczay Istvánné, Vidovszky Károlyné, dr. Kerényiné, Fábry Károlyné, dr. Báttaszéky Lajosné (Arad), Havas Mórné (Kétegyház), Raschovszky Fülöpné (Megyes), Binnerné, Laszkyné, Wallersteinné stb. Leányok jelmezben: Raschovszky Matild (keleti hölgy), Vidovszky Irén (regatta), Schwarcz Hermina (aurora), Stampa nővérek (franczia pór-leányok), Fischer Róza (spanyolleány), Fischer Julia (lengyel nemes), Nemes Irén (csipke rózsa), Weisz Janka (regatta), Schuch Ilona (éj királynéja), Kulpin Matild (Marsch) stb. stb. Báli toilettben: Belitzai Ilona, Liptay Lenke, Fuda Giza, Weisz Regina s Verona, Netler Ottilia, Jeszenszky Irén stb. stb. A siker főérdeme a fáradhatatlan főrendező Launer Károly urat illeti, kinek sokan mondanak köszönetet a feledhetetlen emlékü estélyért. Az első négyest 44 pár tánczolta.

— **Házimulatság.** Mikulás Jánosnak „Halász csárdához" czimzett vendéglőjében február 26-án zártkörü tánczvigalom tartatik. Kezdete 8 órakor.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

— **Az orosházi takarékpénztár** 15-ik rendes évi közgyülését február 27-én d. u. 2 órakor tartja. Beküldött zárszámadásából felemlitjük a következő érdekesebb adatokat. Az 1886. évi nyeremény 18537 frt 38 kr, melyből 1000 db részvényre osztalékul 10.000 frtot oszt ki, tartaléktőke gyarapitására fordittatik 4888 frt, nyugdijalapra 413 frt, jutalékokra 2796 frt 70 kr, jutalmazásokra 79 frt 68 kr, jótékonyczélra 457 frt 91 kr. A betétek álladéka 1886. decz. 31-én 631 könyvben 743,304 frt 40 kr. Betéti forgalom volt 1.315.630 frt 20 kr. Leszámitoltatott a mult év folyamán 6192 váltó 1.819,076 frt 92 kr, értékben. A leszámitolási üzlet forgalma 4,336.360 frt 99 kr. Előleg és jelzálogkölcsön adatott 129,405 frt erejéig. Viszleszamitoltatott 813,161 frt 90 kr érték. Az apáczai fiókpénztár forgalma 422.891 frt 26 kr, az öcsödié 1.653,497 frt 64 kr volt. A pénztári forgalom volt a lefolyt évben összesen 8.064,493 frt 32 kr.

— **A magyar kir. államvasutak** igazgatóságától vett értesülés szerint az általa kezelt zagoriai helyi érdekü vasut vonalán levő Krapina-Teplitz és Zabok állomások elnevezése miniszteri rendelet alapján meg lett változtatva és pedig előbbi „Sv. Kriz" utóbbi „Zabok-Krapina-Teplitz" elnevezést nyert. Budapest, 1887. febr. 17. Az igazgatóság.

Szeszüzlet.

(Február 21.)

(B.) Készáru nagyban 26.25—26.50, kicsinyben 26.75 hordó nélkül, per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Február 21.)

Jó kinálat, mérsékelt vételkedv, 20,000 mm. forgalom, az árak mind a mellett 5 krajczárral magasabbak. Tavaszi buza 9.01—9.02, uj buza 8.85—8.87, uj tengeri 6.26—6.28, tavaszi zab 6.76—6.78, őszi zab 6.59—6.61, káposzta-repcze 11.40—11.50.

IDEGENEK NÉVSORA.

(Február 20.)

Fehérkereszt-szálló. Bátori Lajos, birt., Orsova. Fail Gábor, szolgabiró, Makó, Dupki Béla, aljegyző Makó, Sempléni Gyula, Tábori Róbert magánzók, Bpest, Richter Béla, keresk., Bécs, Neuhauser N., Adler Mór-Mautner A., utazók, Becs, Grünspan N., utazó, Trencsén, Deutsch M., utazó, Nagyvárad, Hentz N., utazó Stockerau, Karpeles N., Hirsch Ignácz, utazók, Bpest.

Nádor-szálló. Blau Samu, birt., Soborsin, Farkas, Mór, szolgabiró, Makó, Hollósi István, szolgabiró, Lippa, Dr. Hotorán Jakab, ügyvéd, Világos, Jeegner Károly, huszár-hadnagy, Mezőhegyes, Hemmen Mihály, gazdatiszt, Gy.-Szállás, Spitz József, bérlő, Zám, Pucol Madolena, Petrozsény.

Aranykulcs-szálló. Mláden János, keresk., Nadab, Steinberger N., Albécs Döme, gazdászok, P.-Kaszaper, Burger András, molnár, Battonya, Spieler Antal, gépész, Szeged, Mosonyi Imre, felvigyázó, Hétszeg, Tatár Vazul, segédjegyző, Pécska, Grünberger Adolf, utazó, Bpest.

Arad városi szinház.

Folyó sz. 143. 5. kisbérlet 23. szám

Kedd, 1887. februárhó 22-én:

STERN IZSÁK

a házaló zsidó, vagy:

egy a mi népünkből.

Életkép énekekkel 3 szakaszban.

Személyek:

Mező János, lakatos-mester — —	Sárdy Károly.
Mari, leánya — — — — —	Havas Aranka.
Znavracsek Venczel, irnok — —	Boránd Gyula.
Ormányosi, gyógyszerész — —	Fenyéri Mór.
Vidor László,) gyógyszerész-segédek	Somló Sándor.
Kondor Lajos,)	Kiss Sándor.
Stern Izsák, házaló zsidó — —	Nyilassi Mátyás.
Discant kisasszony, énekesnő — —	T.-Serfőzy Etel.
Sternfels, kalandor — — — —	Peterdy Sándor.

Kezdete 7, vége fél 10 órakor.

Holnap, szerdán, Kassayné-Jászay Mari első vendégjátékaul, bérletszünetben, e szinpadon először:

Cymbeline.

Tragoedia 5 felvonásban. Irta: Shakespeare.

Felelős szerkesztő és kiadó:

HINDY ÁRPÁD.

Közlekedés.

	ind.	A vonat Aradról	érk.	Aradra
Csabai vegyesvonat . . .	regg.	6.20	este	6.28
Budapesti személyvonat .	d. u.	12.31	regg.	5.45
„ „ .	este	9.17	d. u.	4.10
Erdélyi vegyesvonat . .	d. u.	4.30	d. e.	8.42
„ személyvonat . .	regg.	6.—	d. e.	11.39
Temesvári vegyesvonat .	regg.	6.05	d. e.	9.27
„ „ .	d. u.	5.48	este	8.17
Borossebesi vonat . . .	regg.	6.25	regg.	9.20
„ „ . . .	d. u.	4.25	este	7.18
Szegedi személyvonat . .	regg.	6.10	regg.	9.48
„ „ . .	d. u.	3.—	d. u.	7.23

Nyilttér.*)

Gy . . . . . nak.

Csak halasztás volt, vagy végleg le kell mondanom a boldogságról? Ha nem, ugy tudassa velem a napot és pontosan az időt. A mondott helyen várni fogja önt az, a mi szerető karjaimba szállitja s az emberek legboldogabbjává tesz. Ha jelen soraim figyelmét el nem kerülték, ugy irjon nekem, hogy megnyugtatva legyek. Szivből, egészen, sirig az öné.

*) E rovat alatt közlöttekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

9941/VII—887. Az m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

Ajánlati hirdetmény.

A temesvári m. kir pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhirré tétetik, hogy **Nagy-Halmágyon üresedésbe jött dohány-nagyáruda betöltése végett** irásbeli ajánlatok beadása utján 1887. évi **márcziushó 7-én. d. e. 11 órakor** a pénzügyigazgatóságnál **versenytárgyalás** fog tartani.

A versenytárgyalásban résztvenni kivánók sajátkezüleg aláirt s 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt ajánlataikat folyó évi *márcziushó 7-ik napján, d. e. 10 óráig* alólirt pénzügyigazgatóság főnökségénél nyujtsák be.

Bánatpénz fejében az ajánlathoz 67 forint készpénzben vagy a tőzsdén jegyzett állampapirokban melléklendő, továbbá a nagykorságot, polgári állást és erkölcsi magaviseletet igazoló bizonylatok is csatolandók.

Az ezen vállalatnál mérvadó feltételek és az azzal egybekötött kötelezettségek iránt, valamint a szerkesztendő ajánlatok miképeni kiállitására nézve pályázni kivánók által alólirt pénzügyigazgatóságnál és a buttyini pénzügyőri biztosságnál bővebb felvilágositás szerezhető

Temesvárorott 1887. évi februárhó 16-án.

165—1 **M. kir. pénzügyigazgatóság.**

Árlejtési hirdetmény.

A gyoroki ref. egyház **iskolaépitésre** határozván el magát, felhivja az épitészek figyelmét az épitkezés tervének betekintése és ennek alapján f. évi **március hó 1-éig** a lelkészi hivatalnál a zárt vagy személyes ajánlat benyujtására.

Molnár Lajos,
a főgondnok helyettesitésében:
Fekete Imre,
157 2—2. ref. lelkész.

164—1.2

Épitési pályázat.

Nagylak mváros községi iskolaszéke részéről közhirré tétetik, hogy *Nagylakon*, a főtéren ez év folyamán 23368 frt 80 krnyi összeg erejéig előirányzott *magyar elemi főiskola* lesz épitendő, melyre az árlejtési pályázat ezennel kihirdettetik.

Vállalkozók az épitésre vonatkozó irásbeli zárt ajánlataikat alólirott iskolaszéki elnöknél **f. évi márcziushó 15-ig** annál inkább nyujtsák be, mivel a később beérkezendő ajánlatok figyelmen kivül hagyatnak.

Az épitésre vonatkozó terv- és költségvetés, valamint az általános és részletes szerződési föltételek eleve és bármikor a város széképületében a gazdasági jegyzői hivatalban betekinthetők.

Vállalkozók ajánlataikhoz az ajánlati árnak megfelelő $^1/_2$%-nyi biztositékot készpénzben mellékelni kötelesek

Nagylakon, 1887. febr. 18.

Tápay Ferencz, iskolaszéki jegyző. Szeberényi Andor, iskolaszéki elnök

Az 1885. évi országos kiállitáson **nagy éremmel** kitünttetetett: **Verseny és kivitelképességért, nagyban termelés és fontos javitásért.**

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára
s művegyészeti laboratoriuma
ARAD, Szabadságtér 1-ső szám.

A PO-HO

Chinából hozzánk származó gyógyszer rövid idő alatt Európaszerte hiressé lett s orvosi körökben is feltünést keltett azon hatalmas erejénél fogva, melylyel az eddigi gyógymódokkal a legtöbb esetben daczoló betegségek, mint migrain vagy féloldalu fejtájás ideges fogfájás, fejzsába, sőt még a gyomorzsába és egyéb idegbajok is — vele gyorsan és kiváló sikerrel gyógyithatók.

Használati utasitás: Ujhegygyel 1—2 cseppet kell dörzsölni a szerént, a mint az ideges fájdalom itt vagy ott mutatkozik erősebben, a homlokon vagy halántékon migrain esetében; az arczcsonton arczzsábánál; fejtetőn vagy tarkon egyéb fejtájásnál; az áll kapczán ideges fogtájás esetében, a gyomor ajon gyomorzsábánál, vagy hystericus hányingernél.

A Po-Ho különben is igenilló essentia lévén a bekent helyeken az elillanást gyenge megdörzsölgetés által elősegithetjük, mi a hatást fokozza. Mivel elillanása közben a szemet könnyezésre ingerli, czélszerü azt ilyenkor behunyni.

A legkomolyabb bécsi orvosi szaklap a „Wiener medizinische Wochenschrift" a Po-Ho felől következőleg nyilatkozik:

„A Po-Ho itt orvosi, valamint a közönség körében valóságos feltünést okoz. Hatása migrain, fejfájás és neuralgia esetében valóban meglepő, 1—2 csepp a fajdalmas helyre bedörzsölve elegendő a fájdalom azonnali csillapitására. Ezen gyógyszer sokszoros tapasztalás után a legmelegebben ajánlható."

Ára egy kis üvegnek 85 krajczár.

29—12* Kapható Aradon:

Rozsnyay Mátyás,
gyógyszertárában
Szabadságtér 1-ső szám.

Bécsi hölgypor.

Teljesen ártalmatlan, a legkellemesebb arczpor, a bőrre láthatatlan hatással van, s nagy takaró képessége által tünik ki. Egy doboz bécsi hölgypor ára 50 kr. — Fehér, rózsa, vagy barnáknak sárga szinben. Posta-csomagolás külön számittatik. (6 doboz 2 frt 50 kr.)

Bórglycerin-szappan.

Folyékony, — szeplő, napégés, májfoltok, pattanások, vörös érdes és felpattogzott bőr ellen a legjobbnak bizonyult. Egy üveg bórglycerin-szappan ára 65 kr., — postán 85 krajczár. (6 üveg 3 frt 25 kr.)

Szétküldés naponként, készpénzfizetés vagy posta utánvét mellett.

BAYER HUGO,
a „római császárhoz" czimzett gyógyszertára,
Bécs, Stadt Wollzeile Nr. 13.

Raktára **mindenféle toiletteczikkeknek.**

Raktár Aradon: 131—2.12
ELIAS ARMIN úr illatszerkereskedésében.

ÁNYOS EMIL

gyógyszerész,
Aradon, Batthyány- és kereszt-utcza sarkán.

Van szerencsém tisztelettel értesiteni a n. é. közönséget, hogy

gyógyszertaramat

gazdagon elláttam a nagyobb városok gyógyszertáraimak mintájára megkivántató

gyógyszerekkel, különlegességekkel.

Ajánlom saját készitményü és szerencsés összetételük által nagy kelendőségnek örvendő gyógyszereimet.

Egy doboz salicyl-fogpor	35 kr
Egy üveg salicyl-szájvíz	35 „
Egy doboz Heider-féle fogpor	35 „
Egy doboz legártatlanabb szerekből összeállitott hajpor	50 „
Batthányi-féle bajuszpedrő, mely nagy kelendőségnek örvend dobozokban	10—12 „

Különösen ajánlom a különféle gyökerekből összeállitott

szájvizet,

mely a szájat üdén tartja és megóvja a fogat a rothatástól. *Egy kis üveg ára 35 kr.* Kitünő

migrain czukorkák,

melyekből egy, legfeljebb két darabnak használata, azonnal megmenti a szenvedőt a legmakacsabb fájdalmaktól. *Egy darab czukorka ára 10 kr. 6 darab ára 50 kr.*

Dózsa Árpád-féle *Turbolya-czukorkák*, dobozonként 30 kr. Valódi *csukamáj-olaj*, kellemes izü és tiszta átlátszó. Fehér és sárga szinü. *1 üveg ára egy forint.*

Végül ajánlom különféle kitünő minőségü **szappanjaimat** s dusan felszerelt **különlegességi nagyraktáromat.**

Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan és felkiismeretesen eszközöltetnek.

Ányos Emil,
109—3.52 gyógyszerész.

Üzlet-áthelyezés.

Alólirott bátorkodom a nagyérdemü közönség és t. megrendelőim szives tudomására hozni, hogy a már 15 év óta Kossuth-utcza 2 szám alatti, volt Pápai-féle házban létezett

kocsi-, nyerges-,

és

fényező-üzletemet

f. é. februárhó 1-én **Wesselényi- (ezelőtt hosszu-) utcza 1. sz. alatti** saját házamba, a Széchenyi-utcza közelében helyeztem át. Midőn az eddig belém helyezett bizalmat megköszönném, kérem a nagyérdemü közönség szives pártfogását.

Tisztelettel:
KOVÁCS ISTVÁN,
138—4.10 kocsi-gyártó.

CACAO
113 és
CHOCOLADE

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhaművészeti kiállitáson a legmagasabb díjjal, a kitüntetési oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott vegjegyünk és czégünk alatt valódiak. Kapható minden hirneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél, **Aradon**

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.

Victor Schmidt & Söhne,

cs. kir. orsz. enged. gyárosok.
Gyár és központi szétküldési hely: **Bécs, V. Alleegasse, Nr. 48.** (a déli vasut mellett.

Hirdetmény.

Az 1887. évre vonatkozó *ujoncz-összeirások és állitási lajstromok* a védtörvények végrehajtásáról szóló utasitás 21. §-a értelmében a katonaügy osztályi hivatalban 8 napra közszemlére kitétetnek azon megjegyzéssel, hogy mindazok, kik valamely kihagyást, téves beirást, vagy valamely hadkötelesnek felszólamlása vagy a hadkötelezettség teljesitése tekintetében megengedett valamely kedvezmény megadása iránt benyujtott folyamodványa ellen kiván kifogást tenni, jogositva van feljelentését a polgármesteri hivatalban (Institoris Kálmán fojegyzőnél) megtenni, de köteles egyuttal kifogásait indokolni.

A városi tanács.

Farsangi idényre.

Virágok, csipkék, szalagok és bali kesztyük.

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legujabb áruczikkekkel dusan eláttam

kézmü-, rövid-, norinbergi-áru,

fehérnemü- és gyermekjáték-üzletemet

wattmoll, flanell, cosmanosi mosó barchend, berlini- és posztókendők,

leszállitott árak mellett, melyek mesés olcsóság és finomságuknál fogva felülmulhatlanok.

Egy vég vászon **30 röf** 4.50, 5. 5.50, 6. 15 frtig. Különféle finom vásznak röfe 12, 14, 16, 20, 25 kr. Oxford és zephir 18, 20, 22, 26, 30-ig. Cartonok 16, 18, 20, 25, 30. Koczkázat és szines szövetek 16, 20, 25, 30, 40, 60. Fekete ternó $^6/_4$, $^7/_8$, 65, 80, 90, 1, 1.20. Törülközők 15, 18, 20, 25. Asztalkendők és pohár-törülők 20, 25, 30. Asztalteritők 40, 60, 1, 1.20, 1.50, 2 Dolgozó ingek 60, 80, 1. Finom chiffon-ingek 1, 1.20, 1.50, 1.60, 1.80, 2.40, Finom Oxford és Creton-ingek 1, 1.20, 1.50, 1.80, 2. Lábravalók 60, 70, 80, 1, 1.20. Női ingek 65, 80, 90, 1, 1.20, 1.50, 1.80. Éji corsetták 70, 80, 1, 1.20, 1.40, 1.60, 2. Feher és szines alsószoknyák 80, 90, 1, 1.20, 2. Gyermek ingek, minden árban és nagyságban. Mell-füzők 60 65, 80, 2, 2.50, 3. Legujabb nyakkendők 14, 18, 20, 25, 30, 40, 1 frt. Nap- és esőernyők 90, 1, 1.20, 1.50, 2, 2.50, 3 frt. Utazó böröndök és táskák 85, 90, 1, 1.20, 1.50, 5 frt. Sétapálzák 10, 15, 20, 30, 40, 50. Gyermek- és férfi kalapok és sapkák 1.20—4 frt. Dolgozó sapkák 2, 30, 40, 50. Kézi kosarak 25, 30, 40, 50, 60, 2. Harisnyák 10, 13, 18, 20, 25, 30, 40, 50. Nagy választéku gyermek- és női ruhák és sapkák, gépész öltönyök, paplanok, csipkék, gallérok, szallagok, rüschek, organin, chirtingek, gombok, zsinórok, halcsontok, pamutok, czérnák, fehér zsebkendők, kesztyük, papucsok. Mindennemü pénzes, dohány és szivartárczák, asztal és tollkések, kanalak, fog, haj és ruhakefék, illatszerek, albumok, varróeszközök, fésük, tükrök, melltük, nadrágtartók, harisnyakötők, valódi selmeczi pipák, tajtékpipák, szivarszipkák, poharak és csemege-tányérok.

Ezeken kivül felhivom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt

5, 8, 10, 15, 20, 25 kros kiállitási bazáromra,

mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összeállitva.

Póstai megrendelések pontosan teljesittetnek. Csomgolás ingyen.

A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel esedezem:

KILENYI ADOLF, Arad,

főtér, Arena-épület, „a kék golyóhoz." 4—9.8

Alarczok, cotillion-jelvények és tombola-tárgyak nagy választékban.

1241/1887

Figyelmeztetés.

Arad szab. kir. város törvényhatósági területén működő gőzkazánok tulajdonosai a nagymélt. közmunka és közlekedési m. kir. minisztérium 1886. évi 22790. sz. a. kelt rendelete alapján a következőkre figyelmeztetnek:

A folyamodványok következőkkel szerelendők fel:

1. Az esedékes kincstári illetéknek a kir. adóhivatalba történt befizetéséről szóló nyugtával (15. §.)

2. Egy váziatrajzzal, melyből a gőzkazán összes rostély- és tüzfelülete kiszámitható és a melyben a normális vizállás magassága világosan meg van jelölve.

3. Egy teljes leirással, melyben fel van sorolva: a gyár neve, a hol a kazán készült, vagy javittatott, továbbá a gyári szám és az év, melyben a kazán gyártatott (régi használt kazánoknál a mennyiben lehetséges,) nemkülönben az iparág és czél, melyre a kazán szolgálni fog, az épületnek és helyiségnek körülirása, melyben a kazán felállittatni szándekoltatik, a használatban kifejteni szándékolt legnagyobb gőznyomas atmosphaerákban a biztonsági szelepek száma, alakja és sulya ugyszintén emeltyüs szelepeknél még különösen az emeltyüknek karviszonya és végpontra vonatkoztatott (renducált) sulya és végre az anyag, melyből a kazánlemezek, büz és forraló csövek készülnek.

A. m. kir. államépitészeti hivatalnak a közigazgatási bizottságban résztvevő első hivatalnoka, a folyamodvány beérkezte után legfeljebb egy hét alatt a helyszinén megjelenjek, hogy a vizsgálatot foganatositsa.

Az ellenőrzési szemlék a vizsgálatot teljesitő közegek által hivatalból teljesitendők.

Az alkalmazandó anyag megválasztása, a kazánlemez vastagságának megállapitása, valamint a gőzkazánok szerkezete és készitési módja a gyárosra bizatik, a következő határozatok mindazonáltal feltétlenül szem előtt tartandók:

1. A kazánviz rendes állásánál a tüzfelület legmagasabban fekvő részeinek legalább 10 czentiméter magas vizréteggel kell fedve lenniök, — mozgony (locomobil) kazánoknál ezen 10 czentiméter normális vizállás annyival emelendő, hogy a kazán különböző allasában is a tüzfelület mindig vizzel boritva legyen.

Ha pedig a kazán szerkezeténél fogva a fütött felületnek bizonyos része nem lehet vizzel boritva, akkor megkivántatik, hogy az égésterények által érintett felület megtüzesedésének elháritása végett az égési terények előbb oly nagy vizzel hütött felületeken vonuljanak végig, melyek közönséges tüzelés mellett legalább 20-szorta, mesterségesen szitott tüzelés mellett pedig (szivókkal élesztett tüznél) legalább 40-szerte nagyobbak, mint az egész tüzrostély-felület. Ezen aránytól csakis a közmunka- és közlekedési miniszterium különös engedélye alapján lehet eltekinteni.

2. A gőzkazanok tüz- vagy forresöveinek falai öntött vasból vagy sárga rézből legyenek készitve. Kivételt képeznek az ugynevezett aprócsöves kazánoknak 10 centiméternél kisebb átmérőjü, sárgarézből készült tüz- és forresövei, melyek akadálytálytalanul alkalmazhatók.

A fentebbi értelemben vett csőfalakhoz nem számitandók az öntött vasból készült gőzkúpok, forresőfejek, buvolyuktedelek, csőtoldatok s egyébb felszerelési alkatrészek, de csak akkor, ha azokat sem a kazánkfalazat nem köriti, sem a tüz vagy égési terények nem érinik és ha átmérőjük nem több 80 czentiméternél.

Ezen határozatoktól esetről-esetre csak a közmunka- és közlekedési miniszter előzőleg kikérendő engedelye mellett terhetni el.

3. A kazán teljes felszereléssel birjon. A kazán teljes felszereléséhez megkivántatik:

a) legalább egy megbizható biztonsági szelep, ha a tüzfelület 2,5 négyszögméternél kisebb, ennél nagyobb tüzfelülettel biró kazánoknál legalább két biztonság szelep.

Ha több kazán közös gőzgyüjtővel bir, melytől az egyes kazánok el nem zárhatók, ez esetben valamennyi kazánra nézve két biztositó szelep elégséges.

Minden kazánnál általában a szelepmegterhelések-sulyok által eszközlendők.

A locomobil-kazánoknál azonban az egyik szelepi rugó mérleggel lehet ellátva.

A biztonsági szelepeket közvetlenül rugókkal megterhelni tilos.

b) legalább egy megbizható feszélymérő (monometer) melynek beosztásán a megengedett legnagyobb gőzfeszély egy szembetünő jellel feltüntetendő. Ezenkivül szükséges meg a kazánon egy Whitwort-féle $^3/_4$ angol hüvelyknyi átmérőjü anyacsavar, hogy arra az ellenőrző feszélymerőt alkalmazni lehessen.

E felszerelések ugy helyezendők el, hogy a feszélymérők a kazánnak gőzterével álljanak összeköttetésben és hogy azok mindegyikét a kazántól külön el lehessen zárni.

c) Megkivántatik minden 20 négyszögméternél kisebb fütőfelülettel biró stabil-és locomobil-kazánhoz legalább egy megbizható tápkészülék, melyen a viz bőven szolgáltatható a kazánkba, ennél nagyobb gőzkazánokhoz legalább két ily tápkészülék kivantatik meg, melyek mindegyike külön-külön képes legyen a szükséges vizmenyiséget szolgaltatni és külön-külön működhetik.

A tápszerkezet betorkolásánál (tapfej) egy a kazánkba nyiló szelep alkalmazandó, mely a kazánviz visszafolyását megakadályozza.

Több egymásmellett fekvő s együttesen működő kazánnál külön-külön tápszerkezet nem kivantatik, azonban szükséges, hogy minden egyes kazán önmüködő szeleppel ellátott külön álló tápfejjel birjon.

d) Megkivántatik egy megbizható vizmutató és legalább két próba csap.

A vizállás-mutatón a kazán-vizszinnek megengedhető legalacsonyabb állása szembetünően megjelölendő.

e) Megkivántatik egy vizleeresztő csap, mely a kazán legmélyebb pontjon alkalmazandó.

Helyhez kötött kazánoknál e csőnek egy kiburkolt csatornával kell kapcsolatba allani, mely csatornának a kiömlésnél lévő része legalább két méternyi hosszban vagy tökéletesen nyitva legyen vagy pedig nyitható fedéllel birjon, hogy a kazán kifuvása alkalmával, a kihajtott iszapot és kazánkő-részeket felfogni és megvizsgálni lehessen.

f) Egy buvólyuk vagy nyilás, melyen át a kazán tisztitása eszközölhető.

g) Minden kazánon kitüntetendő: a gyáros neve, a készitmény gyári száma s a gyártási évszám (régi használt kazánoknál, a mennyiben lehetséges.)

Végül a kazánnak egyik jól látható helyén könnyen felismerhetőleg és tartósan feltüntetendő a megengedett legnagyobb tényleges gőzfeszély légkörnyomásokban vagy négyszögczentiméterenkénti kilogrammokban kifejezve.

A göztartóknál és gőzfogó edényeknél a kazánokra nézve előirt felszerelések közül csupán egy biztonsági szelep és egy gőzfeszélymérő szükséges.

A kisebb nyomással működő szeszpárolókészülékek és czefreőző-kadak egy gőzkirekesztő- és egy légszeleppel látandók el.

Arad, 1887. évi januárhó 29-en.

A városi tanács.